



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**  
**ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**  
**ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**



**Αριθμός γνωμοδοτήσεως 74/2018**

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**(Τμήμα Ε')**

**Συνεδρίαση της 23<sup>ης</sup> Απριλίου 2018**

**Σύνθεση :**

**Πρόεδρος :** Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

**Μέλη :** Κων/νος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

**Εισηγητής :** Βασιλική Παπαλόη, Πάρεδρος ΝΣΚ ( γνώμη χωρίς ψήφο).

**Αριθμός ερωτήματος :** Το με ΑΠ 42021/22-12-2017 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, Γενική Δ/ση Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

**Ερώτημα :** Ερωτάται ποιο είναι το αρμόδιο όργανο ελέγχου προσφυγών που ασκούνται κατά αποφάσεων συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.

-----  
Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε'), γνωμοδότησε ως ακολούθως:

**Ιστορικό :**

1. Η ερωτώσα υπηρεσία εκθέτει, ότι, σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (άρθρα 225-227 και 238 παρ. 1 του ν. 3852/2010, Α' 87 και άρθρο 18 παράγραφοι 4, 8 και 9 του ν. 2218/1994, Α' 90) και τα διαλαμβανόμενα στη με αριθμό 15/2011 εγκύκλιο του Υπ. Εσωτερικών (ΑΔΑ: 4ΑΛ9Κ-Κ), ο έλεγχος

νομιμότητας των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού (Περιφερειών) ασκείται από τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες επιλαμβάνονται κατόπιν παραπομπής των θεωρούμενων μη νόμιμων αποφάσεων από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ήδη Συντονιστή ή κατόπιν προσφυγής. Ωστόσο, εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 291/2014 (σε Συμβούλιο) και 1089/2014 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, σύμφωνα με τις οποίες οι προσφυγές κατά των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Περιφερειών εξετάζονται από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά των πράξεων του οποίου χωρεί προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου των Πράξεων του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, κατά τα ισχύοντα στον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Δήμων και την Επιτροπή του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114). Ακολούθως, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης με το υπ' αριθμ. 15048/13-11-2017 έγγραφό της ενημέρωσε την ερωτώσα υπηρεσία ότι η Επιτροπή του άρθρου 18 του ν. 2218/94 Ν. Χανίων-Ρεθύμνης παρέπεμψε προσφυγές κατά πράξεων συλλογικού οργάνου της Περιφέρειας Κρήτης στη Συντονίστρια Αποκ. Διοίκησης Κρήτης, επικαλούμενη αναρμοδιότητα για την εξέτασή τους, σύμφωνα με τις ως άνω δικαστικές αποφάσεις. Για το λόγο τούτο, με το εξεταζόμενο ερώτημα ζητείται να προσδιοριστεί το αρμόδιο όργανο για την εξέταση των προσφυγών που ασκούνται κατά αποφάσεων των συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού.

**Νομοθετικό πλαίσιο :**

2. Στα άρθρα 227 και 238 του ν. 3852/2010 (Α' 87) «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης*» ορίζονται τα εξής :

Άρθρο 227 : «1.α. *Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών και των συνδέσμων για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτηση της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίηση της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής. β. Προσφυγή επιτρέπεται και κατά παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των οργάνων*

της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός δεκαημέρου από την άπρακτη παρέλευση της ειδικής προθεσμίας που, τυχόν, τάσσει ο νόμος για την έκδοση της οικείας πράξης, διαφορετικά μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου. 2. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας αποφαινεται επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η προσφυγή έχει σιωπηρώς απορριφθεί. 3. ...».

Άρθρο 238 με τίτλο «Έλεγχος νομιμότητας πράξεων Ο.Τ.Α. αστική και πειθαρχική ευθύνη αιρετών μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.» : «1. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων κατά τα άρθρα 225, 226 και 227 του παρόντος ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του Κ.Δ.Κ, οι οποίες βρίσκονται στις έδρες των περιφερειών που ανήκουν στην ανωτέρω Αποκεντρωμένη Διοίκηση, καθώς και τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996), που βρίσκονται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι επιτροπές αυτές συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης....2. Η έναρξη λειτουργίας κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. 3. ...».

3. Στα άρθρα 67, 68, 69 και 70 του π.δ. 30/1996 («Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», Α' 21) στα οποία κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις των παραγράφων 2-14 του άρθρου 18 του ν. 2218/1994 (Α' 90), ορίζονται τα εξής :

Άρθρο 67 του Κώδικα [όπως ισχύει μετά την τροποποίηση των ρυθμίσεων των παραγράφων 2 και 3 του ν. 2218/1994, τις οποίες και αποδίδει το άρθρο της κωδικοποίησης, από το άρθρο 19 παρ. 6 περ. (α) και (β) του μεσολαβήσαντος ν. 2344/1995 (Α' 212)], με τίτλο «Εποπτεία των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Ν.Α.» : «1. Όλες οι πράξεις του νομαρχιακού συμβουλίου, των νομαρχιακών επιτροπών και των διοικητικών



συμβουλίων και εκτελεστικών επιτροπών των Ν.Π.Δ.Δ. και ιδρυμάτων της Ν.Α. αποστέλλονται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη συνεδρίαση, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης. 2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας παραπέμπει αιτιολογημένα, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ημερών αφότου έλαβε τη σχετική πράξη, στην επιτροπή του άρθρου 68 τις πράξεις που θεωρεί μη νόμιμες κοινοποιώντας το παραπεμπτικό έγγραφο στη Ν.Α. ή στο νομικό της πρόσωπο που την εξέδωσε».

Άρθρο 68 [που αποδίδει τις ρυθμίσεις του άρθρου 18 παράγραφοι 4-11 και 14 του ν. 2218/94, όπως οι παράγραφοι 4-7 αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 2839/2000 (Α' 196)], με τίτλο «Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων» : «1. Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται τουλάχιστον μία τριμελής Επιτροπή (...). 2. Οι Επιτροπές συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας (...) 3. (...) 5. Έργο της επιτροπής είναι : α) η άσκηση ελέγχου νομιμότητας στις πράξεις του νομαρχιακού συμβουλίου, των νομαρχιακών επιτροπών και των διοικητικών συμβουλίων και εκτελεστικών επιτροπών των νομικών τους προσώπων, οι οποίες παραπέμπονται στην επιτροπή από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 67 και β) η εκδίκαση των προσφυγών της παραγράφου 6 του άρθρου αυτού. 6. Προσφυγή κατά των πράξεων των ανωτέρω οργάνων της Ν.Α. για παράβαση νόμου μπορεί να ασκήσει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, αφότου οι πράξεις αυτές δημοσιεύθηκαν. Η προσφυγή κατατίθεται στο γραμματέα της επιτροπής της παραγράφου 2 και κοινοποιείται στη Ν.Α. ή το Ν.Π. που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη με φροντίδα του γραμματέα της επιτροπής. 7. Η επιτροπή αποφασίζει αιτιολογημένα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη λήψη του παραπεμπτικού εγγράφου μαζί με τα προβλεπόμενα από το νόμο δικαιολογητικά για την έκδοσή της, ακυρώνοντας την πράξη ή αποφαινόμενη ότι νομίμως εξεδόθη. Αν η επιτροπή δεν αποφανθεί μέσα στην προθεσμία, θεωρείται ότι η πράξη είναι νόμιμη. Η επιτροπή αποφασίζει επί των προσφυγών της παραγράφου 6 μέσα σε είκοσι (20) ημέρες αφότου έλαβε την προσβαλλόμενη πράξη μαζί με τα



προβλεπόμενα για την έκδοσή της δικαιολογητικά. Αν δεν αποφανθεί μέσα στην εικοσαήμερη προθεσμία, θεωρείται ότι απέρριψε την προσφυγή. 8. ...».

Άρθρο 69 [όπως ισχύει μετά την τροποποίηση των ρυθμίσεων της παραγράφου 12 του άρθρου 18 του ν. 2218/94, τις οποίες αποδίδει το άρθρο της κωδικοποίησης, από το άρθρο 13 παρ. 15β του μεσολαβήσαντος ν. 2307/95, Α' 113)], με τίτλο «Προσφυγή κατά αποφάσεων του Νομάρχη και άλλων μονομελών οργάνων των Ν.Α.» : «Κατά των αποφάσεων του Νομάρχη επιτρέπεται, σε οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, προσφυγή για παράβαση νόμου στο Γενικό γραμματέα της Περιφέρειας. Η προσφυγή ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση ή αν η απόφαση δεν δημοσιεύεται από την κοινοποίηση ή διαφορετικά αφότου έλαβε γνώση. Η προσφυγή κατατίθεται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ή στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας με απόδειξη. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3200/1955 «περί διοικητικής αποκεντρώσεως», όπως ισχύει κάθε φορά. Ομοια προσφυγή και με τις ίδιες προϋποθέσεις επιτρέπεται κατά των αποφάσεων των προέδρων των νομαρχιακών επιτροπών και των επάρχων, καθώς και των προέδρων των διοικητικών συμβουλίων των ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Οι διατάξεις για την προσφυγή κατά των αποφάσεων του Νομάρχη ισχύουν αναλόγως και για την προσφυγή κατά των αποφάσεων των ως άνω μονομελών οργάνων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και των νομικών τους προσώπων».

Άρθρο 70 [που αποδίδει τις ρυθμίσεις του άρθρου 18 παράγραφος 13 του ν. 2218/94, όπως ίσχυε πριν να αντικατασταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2839/2000 (Α' 196)], με τίτλο «Προσφυγή κατά αποφάσεων της Επιτροπής και του Γενικού Γραμματέα» : «Κατά των, κατά το άρθρο 68, αποφάσεων της επιτροπής του ίδιου άρθρου και των κατά το άρθρο 69 αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στον καθ' ύλη αρμόδιο υπουργό, για παράβαση νόμου, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3200/1955 "περί διοικητικής αποκεντρώσεως", όπως ισχύει κάθε φορά».

4. Η παράγραφος 13 του άρθρου 18 του ν. 2214/1994 (Α' 90), που κωδικοποιήθηκε ως άρθρο 70 του π.δ/τος 30/1996 (ανωτ. υπ' αριθμ. 3), αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2839/2000 (Α' 196/12-9-2000), ως εξής : «13. Κατά των, κατά τα ανωτέρω, αποφάσεων της επιτροπής που προβλέπονται στην παρ. 4 και των αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας που αναφέρονται στην παρ. 12, δεν χωρεί προσφυγή για παράβαση νόμου ενώπιον του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού».

#### **Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων :**

Από το συνδυασμό και την ερμηνεία των προαναφερθεισών διατάξεων προκύπτουν τα εξής :

5. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 227 του ν. 3852/2010 οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει, μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού (Περιφερειών) εντός της οριζόμενης στη διάταξη αυτή 15θήμερης προθεσμίας. Επ' αυτής αποφαινεται ο Ελεγκτής Νομιμότητας, εντός αποκλειστικής δίμηνης προθεσμίας από την υποβολή της, παρερχομένης δε της προθεσμίας αυτής η προσφυγή θεωρείται απορριφθείσα. Σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 238 παρ. 1 του ίδιου νόμου μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο προβλεπόμενος από τις διατάξεις του ίδιου νόμου έλεγχος νομιμότητας ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και από τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (για τις πράξεις των οργάνων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού), καθώς και τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (για τις πράξεις των οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού). Κατόπιν αυτού, ως προς τις πράξεις των οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού, εφαρμοστέες τυγχάνουν οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (κωδικοποιητικού π.δ. 30/1996, Α' 21), οι οποίες αποδίδουν τις ρυθμίσεις των παραγράφων 2-14 του ν. 2218/1994 «περί ίδρυσης νομαρχιακής αυτοδιοίκησης κλπ.», όπως ισχύουν τροποποιηθείσες.

6. Περαιτέρω με το ν. 3852/2010 συνεστήθησαν ως οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού οι Περιφέρειες και καταργήθηκαν οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα νομαρχιακά διαμερίσματα (άρθρα 3 και 283 παρ. 2 αντίστοιχα), ενώ επίσης οι

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ασκούν, από την έναρξη της λειτουργίας τους, τις αρμοδιότητες των καταργούμενων με το άρθρο 283 παρ. 4 του νόμου αυτού κρατικών Περιφερειών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 186, οι οποίες περιέρχονται στις Περιφέρειες (άρθρα 280 παρ. Ι και 283 παρ. 4 του ν. 3852/2010).

Τέλος σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση συνεστήθη θέση προϊσταμένου που φέρει τον τίτλο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος εκπροσωπεί την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, προϊσταται των υπηρεσιών και των υπαλλήλων της και ασκεί τις αρμοδιότητες που ασκούσε ο Γενικός Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης [άρθρα 28 και 28<sup>Α</sup> του ν. 4325/2015 (Α' 47/11-5-2015), όπως το τελευταίο άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 24 του ν. 4368/2016 (Α' 21/21-2-2016)].

7. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, όλες οι πράξεις των συλλογικών οργάνων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (και ήδη Περιφερειών) αποστέλλονται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας (μετέπειτα Γ. Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ήδη Συντονιστή) εντός προθεσμίας (5) ημερών από τη συνεδρίαση. Ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης παραπέμπει, εντός (5) ημερών, τις αποφάσεις των ως άνω συλλογικών οργάνων που θεωρεί αιτιολογημένα μη νόμιμες στην Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία αποφασίζει, αιτιολογημένα, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη λήψη του παραπεμπτικού εγγράφου, ακυρώνοντας την πράξη ή αποφαινόμενη ότι νομίμως εξεδόθη. Αν η Επιτροπή δεν αποφανθεί μέσα στην προθεσμία, θεωρείται ότι η πράξη είναι νόμιμη (άρθρα 67 παρ. 1 και 2 και 68 παρ. 5α και 7 του π.δ. 30/1996).

Επίσης, η ως άνω Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων εξετάζει τις ασκηθείσες από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον προσφυγές κατά των πράξεων των ως άνω συλλογικών οργάνων, εντός (20) ημερών αφότου έλαβε την προσβαλλόμενη πράξη, μαζί με τα προβλεπόμενα για την έκδοσή της δικαιολογητικά, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας θεωρείται ότι απέρριψε την προσφυγή (άρθρο 68 παρ. 5β, 6 και 7 εδ. γ' και δ' του π.δ. 30/1996).

8. Σύμφωνα με το άρθρο 69 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης οι αποφάσεις του Νομάρχη (και ήδη Περιφερειάρχη), καθώς επίσης και των



μονομελών οργάνων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (και ήδη Περιφερειών) και των νομικών τους προσώπων προσβάλλονται με προσφυγή νομιμότητας από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, η οποία ασκείται ενώπιον του Γ.Γ. Περιφέρειας (μετέπειτα Γ. Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ήδη Συντονιστή), εντός προθεσμίας (30) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την κοινοποίηση ή αφότου έλαβαν γνώση, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 3200/1955 (Α' 97) «περί διοικητικής αποκεντρώσεως», όπως ισχύει κάθε φορά.

9. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 13 του άρθρου 18 του ν. 2218/1994, όπως η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 2839/2000 (Α' 196), η οποία ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (12-9-2000), άρθρο 18 αυτού, οι πράξεις του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας δεν υπόκεινται πλέον σε προσφυγή ενώπιον του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, όπως όριζε προηγουμένως το άρθρο 70 του π.δ. 30/1996.

10. Κατόπιν των ανωτέρω το αρμόδιο όργανο για την εξέταση των προσφυγών που ασκούνται κατά αποφάσεων οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., είναι, για μεν τις αποφάσεις των μονομελών οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού, ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μόνο κατόπιν προσφυγής, την οποία δύναται να υποβάλει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, για δε τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού, η Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, με την ισχύουσα συγκρότησή της (άρθρο 22 παρ. 1 του ν. 3051/2002, Α' 220), η οποία επιλαμβάνεται, είτε κατόπιν υποβολής της πράξης του συλλογικού οργάνου από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε περίπτωση που ο τελευταίος αμφισβάλει για τη νομιμότητα της πράξης, είτε κατόπιν άσκησης προσφυγής κατά πράξης του συλλογικού οργάνου από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον (ΣΤΕ 463/2007, ΣΤΕ (Αναστ) 870/2006).

Τόσο κατά των αποφάσεων του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποφαινομένου επί προσφυγών κατά πράξεων μονομελών οργάνων, όσο και κατά των αποφάσεων της Επιτροπής του άρθρου 68 του





π.δ. 30/1996 αποφαινομένης περί της νομιμότητας πράξης συλλογικού οργάνου, κατόπιν υποβολής της πράξης σε αυτήν από τον Συντονιστή ή κατόπιν άσκησης κατ' αυτής προσφυγής, δεν επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής νομιμότητας ενώπιον του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού (άρθρο 18 παρ. 13 του ν. 2218/1994, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2839/2000).

11. Κατόπιν τούτων, οι υπ' αριθμ. 291/2014 (σε Συμβούλιο) και 1089/2014 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (ανάλογου περιεχομένου είναι και η ΔιοικΕφΑθ 1339/2015), σύμφωνα με τις οποίες οι προσφυγές κατά των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Περιφερειών εξετάζονται από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά των πράξεων του οποίου χωρεί προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου των Πράξεων του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, είναι εσφαλμένες. Οι δε αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι οποίες μνημονεύονται στο σκεπτικό των αποφάσεων αυτών και είναι οι ΣτΕ 1114/2012 και Επιτροπή Αναστολών ΣτΕ 579/2012 αφορούν στη διαδικασία ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των οργάνων των Ο.Τ.Α. α', και όχι β' βαθμού, η οποία, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 238 παρ. 1 του ν. 3852/2010, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα. Σε πρώτο βαθμό οι αποφάσεις των μονομελών ή συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού (Δήμων και νομικών τους προσώπων, Συνδέσμων κλπ.) προσβάλλονται με προσφυγή ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθρο 150 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006, Α' 114) και σε δεύτερο βαθμό οι αποφάσεις του Γεν. Γραμματέα προσβάλλονται με προσφυγή νομιμότητας ενώπιον της Επιτροπής του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 151 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων). Στην ανωτέρω διαδικασία ελέγχου νομιμότητας δεν προβλέπεται η απευθείας προσβολή των πράξεων των οργάνων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού ενώπιον της Επιτροπής του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, και αυτό είναι το ζήτημα που έκριναν οι αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.

**Απάντηση :**

**12.** Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε'), γνωμοδοτεί, ομόφωνα, επί του τεθέντος ερωτήματος ότι το αρμόδιο όργανο για τον έλεγχο των προσφυγών που ασκούνται κατά αποφάσεων συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. β' βαθμού, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., είναι η Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (κωδικοποιητικού π.δ. 30/1996, Α' 21), κατά των αποφάσεων της οποίας δεν προβλέπεται πλέον η άσκηση της, κατ' άρθρο 8 του ν. 3200/1955, προσφυγής νομιμότητας ενώπιον του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, αλλά οι αποφάσεις της δύνανται να προσβληθούν μόνον ενώπιον των αρμόδιων Δικαστηρίων.

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ**

**Αθήνα, 27. 4 - 2018**

**Η Πρόεδρος**



**Μεταξία Ανδροβιτσανέα**

**Αντιπρόεδρος ΝΣΚ**

**Η Εισηγήτρια**



**Βασιλική Παπαλόη**

**Πάρεδρος ΝΣΚ**